MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI

Seduta tat-3 ta' April, 2008

Citazzjoni Numru. 367/2006

Kawza fil-lista: 30

A B
vs
C B

Il-Qorti,

Rat ir-rikors guramentat li permezz tieghu l-attrici ppremettiet u talbet hekk:

1. Illi l-kontendenti zzewgu f' Malta fit-tlieta u ghoxrin (23) ta' April tas-sena elf disa' mija hamsa u disghin (1995), kif jirrizulta mic-certifikat taz-zwieg anness ma' dan ir-rikors u mmarkat bhala 'Dok A'.

2. Illi minn dan iz-zwieg twieldu zewgt itfal, u cioe' Henrietta li twieldet fit-tlieta u ghoxrin (23) ta' Awissu tas-

sena elf disa’ mija u disgha u disghin (1999) u Jakob li twieled fil-wiehed u ghoxrin (21) ta’ Jannar tas-sena elfejn u tnejn (2002).

3. Illi l-kontendenti sseparaw bonarjament permezz ta’ kuntratt redatt u ppublikat fl-atti tan-Nutar Dr. Elena Farrugia, kif jirrizulta mid-dokument anness ma’ dan ir-rikors u mmarkat bhala ‘Dok. B’.

4. Illi l-kunsens taz-zwieg ta’ l-attrici u/jew tal-konvenut kien vizzjat bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg jew ta’ xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga.

5. Illi l-kunsens taz-zwieg tal-attrici u/jew tal-konvenut kien vizzjat b’ difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju fuq il-hajja mizzewga u fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taz-zwieg.

6. Illi ghalhekk kellha ssir din il-kawza.

Ghaldaqstant, in vista tal-premess, r-rikorrenti titlob bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti joghgobha:

Tiddikjara u tippronunzja li z-zwieg bejn il-konjugi B li gie ccelebrat Malta fit-tlieta u ghoxrin (23) ta’ April tas-sena elf disa’ mija hamsa u disghin (1995), huwa null u bla ebda effett legali, taht l-Artikolu 19 (1) (d), u/jew 19 (1) (f) tal-Kapitolu 255 tal-Ligijiet ta’ Malta.

Bl-ispejjez kontra l-intimat li huwa minn issa ngunt in subizzjoni.

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenut li biha ssolleva illi l-konvenut jaqbel illi z-zwieg ta’ bejniethom ghandu jigi dikjarat null u bla effett minn din l-Onorabbli Qorti izda mhux ghal ragunijiet imputabbli lilu u dan hekk kif huwa se jipprova waqt it-trattazzjoni ta’ din il-kawza.

Rat l-atti kollha tal-kawza, inkluzi l-affidavids u n-noti ta’ l-osservazzjonijiet;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Ikkunsidrat;

Azzjoni

Illi permezz ta’ l-azzjoni odjerna l-attrici qieghda titlob minn din il-Qorti dikjarazzjoni gudizzjali fis-sens li z-zwieg taghha kuntrattat mal-konvenut fit-23 ta’ Arpil 1995 huwa null fil-ligi, stante li l-kunsens matrimonjali “ta’ l-attrici u/jew tal-konvenut” kienu vvizzjati fit-termini tal-paragrafu [f] u l-ewwel parti tal-paragrafu [d] ta’ l-artikolu 19[1] tal-Kap.255. Minn naha tieghu l-konvenut, filwaqt li jaqbel li z-zwieg huwa null, jichad li dan huwa mputabbli lilu.

Dawn huma l-parametri gudizzjarji ta’ l-azzjoni odjerna.

Kwadru tal-fatti

Illi l-Qorti semghet liz-zewg partijiet jiddeponu.

Mill-provi jirrizulta li l-partijiet izzewgu fit-23 ta’ April 1995, meta allura l-attrici kellha 25 sena u l-konvenut kellu 30 sena, u wara li kienu ilhom jafu lil xulxin hames [5] snin. Bejn sitt xhur u sena qabel iz-zwieg il-partijiet kienu perjodikament jikkoabitaw flimkien. Minn dan iz-zwieg twieldu zewgt itfal: fit-23 ta’ Awissu 1999 u l-iehor fil-21 ta’ Jannar 2002. Wara konvivenza matrimonjali ta’ circa seba’ [7] snin il-partijiet isseparaw, u fl-4 ta’ April 2005 iffirmaw kuntratt ta’ separazzjoni konsenswali.

Illi l-attrici[1] tilmenta principalment mill-fatt li mill-bidu nett tar-relazzjoni taghhom kien manifest l-indhil tal-genituri tal-konvenut, partikolarment ta’ ommu, u l-influwenza kbira li dawna kellhom fuq binhom il-konvenut. Hija tilementa wkoll mill-fatt li l-konvenut kien jahdem barra ghal tul taz-zmien u dan kien ta’ ostakolu ghat-tishih tar-relazzjoni ta’ bejniethom.

L-attrici tispjega ulterjorment li meta hija bdiet tohrog mal-konvenut, dana kien jahdem il-Libya fuq bazi ta’ 4 gimghat hemm u hmistax Malta. Eventwalment, lejn l-ahhar sitt

[1] Aff. Fol.18 *et seq*. u Dep. Fol.30 *et seq*

xhur qabel iz-zwieg, il-konvenut matul il-hmistax li kien jaghmel Malta kien joqghod ghand l-attrici li kienet tghix waheda u dan bi skop li jsiru jafu lil xulxin aktar. Matul dawn il-gimghatjen huma kien ikollhom x’ jaqsmu flimkien “quite regularly”.

Jidher li din il-konvivenza pre matrimonjali kienet taghti fastidju lill-genituri tal-konvenut bir-rizultat li dawna kienu jghamlu pressjoni fuq binhom, fil-forma ta’ insistenza, sabiex jizzewweg u jirregolarizza l-posizzjoni. L-attrici tghid li wkoll il-konvenut “beda jghidli li jrid jizzewweg ghaliex beda jikber…C beda jinkwieta hafna peress li kien ghalaq it-tletin sena.. qabdu ferh ta’ genn biex jizzewweg.” L-attrici tghid li f’ dawn ic-cirkostanzi “hassejt li ma kellix alternattiva ohra hlief li naccetta li nizzewweg lil C.” Izda bil-kondizzjoni, accetata mill-konvenut, li dana ma jibqax jahdem barra minn Malta.

Fid-deposizzjoni taghha tghid: “I didn’t want to get married. Ma ridtx nizzewweg <u>dak iz-zmien</u>, kont kuntenta nistenna.”

Illi ghalkemm l-attrici fl-affidavit taghha tiddeskrivi z-zwieg taghha bhala “passiv hafna” il-partijiet kellhom zewgt itfal b’ interval ta’ tlett snin bejniethom. Hija tispjega li t-tnejn kienu xtaqu t-tfal fiz-zwieg, pero’ qabel ma kellha l-ewwel tarbija hija kienet korriet tlett darbiet. Sussegwentement il-konvenut rega’ beda jahdem barra minn Malta, u eventwalment twieldet it-tieni tarbija f’ Jannar tas-sena 2002. Jidher pero’ li r-relazzjoni matrimonjali ta’ bejn il-partijiet kienet iddeterjorat, partikolarment meta l-konvenut kien beda jahdem is-Sudan fuq bazi ta’ erba’ [4] xhur barra u hmistax Malta.

Illi l-konvenut, li ghandu l-professjoni ta’ consultant engineer, jaqbel ma’ l-attrici li kien hemm certu ndhil minn naha ta’ ommu u li kellu gibda specjali lejn il-genituri tieghu. Huwa pero’ jispjega li hu mhuwiex “mummy’s boy, imma l-familja tieghi kienet dejjem, jien dejjem nirrrispetta lil ommi u lil missieri …. Inhoss sens ta’ responsabbilita’ u ta’ rispett lejhom.” Izda jammetti li, anke matul iz-zwieg, fl-inkwiet matrimonjali li kien jinqala’ minhabba din il-gibda

lejn il-genituri tieghu, “f’ qalbi kont dejjem niehu n-naha tal-familja tieghi, u mhux ta’ marti, kont nissusspetta li qed taghmel hekk ghax tghir u din izjed kienet tweggani milli li nwegga’ lil marti”.

Illi l-konvenut jikkonferma li huma kienu ghamlu xi zmien, sena, jghixu flimkien qabel iz-zwieg meta kien ikun Malta; u li dan l-istat kien jikkrea certu tensjoni bejniethom peress li l-genituri tieghu ma kienux japprovaw; izda hu hass li peress li kellu certu eta’ li kellhom jizzewgu, hu, kontra qalbu, kien accetta l-kondizzjoni maghmula minn martu li dana ma jiqbax jahdem barra minn Malta. Fi kliemu: “ .. nahseb hassejt jiena li wasal iz-zmien li nissetilja, forsi ghax kelli dik go fija li xtaqt insir missier, biss nahseb dik kienet l-unika haga [raguni ghaliex] li jiena accettajt li nieqaf nahdem barra; li jkolli familja fis-sens li jkolli t-tfal tieghi.”

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti
Illi din il-Qorti wara li ezaminat il-provi u semghet ix-xhieda hija tal-fehma li l-ebda wahda mill-kawzalijiet mressqa mill-attrici ma hija sostnuta mill-provi; anzi l-provi jdghajjfu u jinnewtralizzaw dawn l-istess kawzali.

Illi l-ewwel kawzali hija bazata fuq id-dispost tal-paragrafu [f] ta’ l-artikolu precitat li jikkontemplat, bhala wahda mir-ragunijiet ghall-annullament taz-zwieg, il-kaz fejn il-kunsens ta’ parti, jew tal-partijet ikun inkiseb bl-eskluzzjoni posittiva taz-zwieg jew ta’ xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga.

Fil-kaz in disamina, ghalkemm jirrizultaw certu diffikultajiet fir-relazzjoni tal-partijiet, kemm qabel kif ukoll wara z-zwieg, ma jirrizultax li xi parti ssimulat il-kunsens taghha billi, esternament ghaddiet minn cerimonja ta’ zwieg, izda nternament b’ att posittiv tal-volonta’ taghha eskludiet iz-zwieg jew wiehed mill-obbligu matrimonjali essenzjali, li fil-gurisprudenza assodata huma dawk derivanti minn unjoni permanenti u esklussiva, bazata fuq il-konvivenza diretta lejn il-benessere reciproku, il-prokreazzjoni u t-trobbija tat-tfal.

In propositu l-konvenut jistqarr b' mod car li huwa ried jizzewweg lill-attrici, li kien ilu jikkoabita maghha perjodikament fuq perijodu ta' sena, biex isir missier u jkollu familja. Tant ried hekk, li huwa kien accetta li jrrinunzja ghax-xoghol tieghu barra minn Malta biex jikkuntenta lill-attrici. Illi anke minn naha taghha l-attrici xtaqet li tikkonvivi mal-konvenut u jkollha t-tfal fiz-zwieg mieghu, tant li qabel ma zzewgu kienet espressament qaltlu sabiex jsib xoghol f' Malta biex ikun jistghu jaghmlu aktar hin flimkien; u anke hi riedet li jkollhom tfal f' dan iz-zwieg, tant li wara diversi tentattivi ghal dan il-ghan huma kellhom zewgt itfal.

Illi rigward l-allegazzjoni attrici fis-sens illi, li kieku kien ghaliha hi ma kinitx tizzewweg lill-konvenut <u>f'dak iz-zmien</u> u li kienet "kuntenta nistenna"; din, *dato non concesso*, ma timmiltax kontra l-premess, stante li mill-provi jirrizulta car li, wara li l-konvenut kien accetta li jirrinunzja ghax-xoghol tieghu barra minn Malta, hija kienet <u>iddecidiet volontarjament</u> li taccetta li tizzewweg lill-konvenut fiz-zmien li sar iz-zwieg.

Illi rigward din il-kawzali l-Qorti tirribadixxi li dina mhijiex sostnuti mill-provi; izda, ghal kuntrarju, il-provi juru li, <u>fil-mument tal-ghoti</u> tal-kunsens matrimonjali, iz-zewg partijiet <u>riedu</u> jizzewgu u jghixu l-hajja matrimonjali flimkien bil-ghan li jkollhom it-tfal u jibnu familja.

Di fatti damu jikkonvivu ghal [seba'] 7 snin qabel ma sseparaw sforz ta' problemi li zviluppaw u pprecipitaw wara z-zwieg u li, ghalkemm jiggustifikaw is-separazzjoni personali bejniethom, ma jissodisfawx l-estremi rikjesti ghall-annullament ta' zwieg, la fuq din il-kawzali, u lanqas fuq it-tieni kawzali li hi bazata fuq l-ewwel parti tal-paragrafu [d] ta' l-artikolu precitat.

Dan il-paragrafu jikkontempla bhala wiehed mill-capita nullitatis il-kaz fejn parti jew iz-zewg partijiet, ikunu affetti minn difett <u>serju</u> ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga u fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taz-zwieg; li skond il-gurisprudenza interpretattiva, jezisti meta l-partijiet, jew parti minnhom, tkun affetta mill-<u>inkapacita'</u>

psikika [mhux necessarjament anomalija psikologika fis-sens mediku/psikjatriku] jew kostituzzjonali li wiehed jagharaf u jirrifletti, u li jiddecidi liberament fuq l-oggett tal-kunsens matrimonjali, jew li parti tkun mahkuma minn impulsi nterni li “nehhewlha” l-liberta tal-ghazla u li kienu determinanti ghal ghazla u mhux semplicement akkumpanjawha.

Fil-kaz in disamina dawn il-fatturi li jikkostitwixxu difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju, ma jirrizultawx; u dan b’ mod ampju. Ma jirrizultax li l-partijiet ma kellhomx certu dixxerniment tal-hajja matrimonjali, tal-obbligi u d-drittijiet taghha; anzi l-provi juru proprju l-kuntrarju li, fil-mument tal-ghoti tal-kunsens matrimonjali, iz-zewg partijiet kienu ben konsapevoli tal-fatt li huma kellhom l-obbligu tal-konvivenza u tal-prokreazzjoni u trobbija ta’ l-ulied. Tant hu hekk, li qabel ma l-attrici accettat li tizzewweg lill-konvenut hija riedet li l-konvenut ma jahdimx aktar barra minn Malta biex ikollhom aktar hin ghalihom flimkien, liema kondizzjoni giet accettat mill-konvenut li minn naha tieghu ried li jibni familja. Il-Qorti tosserva li mill-provi jirrizulta ampjament li l-partijiet kienu jafu x’ inhuma l-obbligi li timporta l-hajja matrimonjali; u ghalhekk anke din il-kawzali ma tirrizultax sostnuta mill-provi.

Dan premess u kkunsidrat il-Qorti hija tal-fehema li t-talba attrici mhijiex gustifikata fil-fatt u fid-dritt, u ma timmeritax li tigi milqugha.

Decide

Ghal dawn il-motivi tiddecidi billi tichad it-talba attrici; bl-ispejjez.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------